SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI No. 212. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 8, 1994. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 8-го ЛИСТОПАДА 1994. Ч. 212. РІК CI

О. МОРОЗ ЗУСТРІВСЯ З АМБАСАДОРАМИ

Київ (Р. Р;). — У четвер, 3-го листопада, відбулася зустріч голови Верховної Ради України Олександра Мороза з амбасадорами Данії, Норвегії, Фінляндії і Швеції, з якими обговорив низку міжнародних питань, а також шляхи розвитку відносин між Україною та їхніми державами.

Під час зустрічей О. Мороз висловив думку, обговорення договору про нерозповсюдження ядерної зброї (ДНЯЗ) буде складним. За його словами, приєднуючись до ДНЯЗ, Україна повинна врахувати перш за все свої власні інтереси.

Амбасадор Бельгії Інгеборґ Крістофферсен зауважив, що для світової громадськости є важливою участь України у конференції про продовження дії ДНЯЗ у наступному році як повноправного учасника договору.

Зустріч О. Мороза з амбасадором Бельгії була присвячена відвідинам голови українського парляменту Бельгії 6-8-го листопада. Передбачається, що українська парляментарна делеґація зустрінеться з представниками уряду Королівства Бельгії і з керівниками обох палат парляменту. У Брюсселі також відбудеться зустріч О. Мороза з керівниками Европейського парляменту та генеральним секретарем НАТО Віллі Клясом.

О. Мороз повідомив представників преси, що парляментарна делеґація України порушить питання про надання ґарантій безпеки, про інвестування в українську економіку, а також про участь Бельгії у модернізації енерґетичної галузі та переробної промисловости України.

КОМУНІСТИ ПРОТЕСТУЮТЬ

Київ (Р. Р.). — Тут у четвер, 3-го листопада, парляментарна фракція „Комуністи" розповсюдила заяву, у якій оголосила, що вона переходить в опозицію до сил, які проводять курс на „завершення капіталістичного перевороту в Україні".

Як сказано в документі, „новий курс — не що інше, як ще більш енерґійне продовження збанкрутованої політики попереднього режиму". Комуністи пропонують свою програму виходу з економічної кризи, у якій передбачено: зупинення процесу роздержавлення державного сектору економіки; встановлення державної контролі над зовнішньою торгівлею і валютним курсом, валютними доходами та видатками; націоналізацію комерційних банків; заборону обігу чужоземної валюти в Україні; поборення кризи платень та оживлення виробництва на основі регулювання економіки через встановлення паритету цін, кооперацію виробництва; враховуючи напружене становище із забезпеченням населення харчовими товарами, перейти на їх обмежений розподіл; відновити на підприємствах діяльність рад трудових колективів, народної та робітничої контролі.

М. Горбачов хоче повернутися до політичного життя

Москва. — Деякі спостерігачі вважають можливим повернення колишнього генерального секретаря ЦК КПСС, а згодом президента СССР Міхаїла Ґорбачова до політичного життя. Ще одну підставу для подібних припущень дає виступ М. Ґорбачова на установчому з'їзді громадсько-політичного руху „Російський соціял-демкократичний союз" у підмосковному місті Ізмайлові.

Ще перед виступом М. Ґорбачов розповсюдив серед делегатів з'їзду „відкритий лист", остерігаючи в ньому, що „в Росії діють сили, які зіштовхують її у вир військово-політичних переворотів"

Щодо самої його промови, то московська газета „Куранти" пише, що „вона була втомливо довгою, густо замішаною на банальних спогадах". „Новая Єжедневная Ґазєта" звертає увагу на те, що М. Ґорбачов „натякнув на свою спроможність і силу втрутитися в теперішню ситуацію і радикальним способом змінити її".

Московські газети, висвітлюючи з'їзд в Ізмайлові, годяться в тому, що М. Ґорбачов вирішив нагадати про себе світові і дати до зрозуміння, що його повинні трактувати як найбільш перспективного кандидата на президента Росії у недалеких уже виборах.

Відбудеться голосування в амбасаді і консулятах

Вашінгтон (Амбасада України), — Згідно зі законом України про вибори народних депутатів, призначено повторні вибори народних депутатів України у Артемівській виборчій окрузі ч. 1 Києва, до якої віднесені виборчі дільниці, утворені в амбасаді України в ЗСА та генеральних консулятах України в Ню Йорку та Чикаґо.

В амбасаді України в ЗСА, а також генеральних консулятах України в Ню Йорку та Чикаґо, голосування відбудеться 13-го листопада ц. р. від 7-ої год. ранку до 8-ої год. вечора за місцевим часом під такими адресами: Embassy of Ukraine, 3350 M St. N. W., Washington, D. C., 20007; tel.: (202) 333-7507, (202) 333-0606;

Consulate General of Ukraine in Chicago, 10 E Huron St., Chicago, Ill. 60611; tel.: (312) 642-4388;

Consulate General of Ukraine in New York, 240 E 49th St., New York, N. Y., 10017; tel.: (212) 371-5690.

При голосуванні виборцям необхідно мати при собі пашпорт громадянина України.

Президія Верховної Ради розглянула плян праці

Київ (Р. Р.). — У понеділок, 31-го жовтня, Президія Верховної Ради під головуванням Олександра Мороза розглянула питання, винесені на розгляд сесії в листопаді цього року.

Серед першочергових питань, потребують негайного вирішення, є питання паливно-енерґетичного комплексу, питання державного бюджету на 1995 рік, проєкт податкового закону та закону про компенсацію населенню заощаджень, які знецінилися в українських банках.

Члени Президії, які запропонували винести на розгляд сесії також проєкти законів про заплату за землю і про видавничу справу.

Вирішено, що сесія розпочне працю 9-го листопада, але 4-го листопада відбудеться пленарне засідання, на якому депутати розглянуть пропозицію Кабінету Міністрів і Національного Банку України щодо цінової політики.

Україну відвідали американські експерти

Київ (Р. Р.). — Сюди у вівторок, 1-го листопада, прибула делеґація Департаменту скарбу в ЗСА, яка перебувала тут до 4-го листопада з метою оцінки економічної та фінансової ситуації в Україні. До складу американської делеґації входили радники з питань контроклі реґулювання державних борґів, з питань технічної допомоги, фінансових установ, бюджетної та податкової політики.

Делеґація працювала в чотирьох напрямках: фінансових установ, податкової і банківської політики та технічної допомоги. Були зустрічі з представниками Міністерства Фінансів, НБУ, Фонду Державного Майна, Кабінету Міністрів і міжнародних фінансових організацій. Гостей із ЗСА цікавили передусім питання бюджетної політики України, макроекономіки і обслуговання зовнішнього боргу та питання зовнішньої політики.

Експерти Департаменту скарбу ЗСА 1-го листопада зустрілися з заступником голови Верховної Ради України Олегом Дьоміним, головою Комісії Верховної Ради з питань економічної політики та управління народним господарством Олегом Тарасовим головою Комісії Верховної Ради з питань фінансів і банківської діяльности Віктором Сусловим та віцепрем'єр-міністром України Ігорем Мітюковим. Під час зустрічі порушено питання про надання Україні допомоги у вигляді ґренту на суму 100 міл. дол.

Між Урядом і Національним Банком існують розбіжності

Київ (Р. Р.). — Тут у п'ятницю, 28-го жовтня, прем'єр-міністер України Віталій Масол сказав кореспондентам, що Національний Банк України (НБУ) є „державою в державі" і що з цим треба покінчити. За словами Масола, сьогодні якщо керівник підприємства хоче отримати з банку 10 біл. готівки, він зобов'язаний відрахувати до НБУ 200 міл. карбованців. Те, що на користь НБУ відраховується 2-4 відсотка, на думку В. Масола, є несправедливістю. І хоч прем'єр-міністер висловився за уніфікацію курсу, але Кабінет Міністрів не приєднався до введення в дію постанови НБУ з цього питання. В. Масол зазначив, що це є компетенцією виключно Національного Банку України.

Голова НБУ Віктор Ющенко висловив жаль непогодженням дій НБУ та Уряду і різним поясненням дій НБУ, який „проходить шлях до своєї конституційної незалежности". Цей процес проходитиме „болюче і драматично", оскільки потрібна спільна постанова Уряду й НБУ, бо колишній режим валютного регулювання вводився саме таким спільним рішенням, — сказав Ющенко.

Як уже інформовано, минулого тижня НБУ ухвалив рішення про уніфікацію курсу карбованця до чужоземних валют, тобто скасував фіксований курс. Відтепер курс карбованця до доляра та іншої твердої валюти встановлюватиметься за результатами торгів на валютній біржі.

Створюються осередки нової партії

Полтава (Р. Р.). — Тут 28-го жовтня відбулася конференція представиків Міжреґіонального Бльоку Реформ (МБР) та Об'єднання „Нова Україна", у якій взяли участь представники центристських об'єднань области, а також радник Президента з питань реґіональної політики, голова МБР Володимир Гриньов. У праці конференції також взяв участь консультант голови Адмінстрації Президента України Ігор Душин.

Учасники конференції вирішили розпочати процес створення осередку нової партії в Полтавській области та обрали делегатів на установчий з'їзд МБР, який має відбутися в грудні цього року. Організаційний комітет очолив директор міського центру культури Володимир Голуб.

Представників преси поінформовано про підсумки праці спільної конференції. В. Гриньов сказав, що нова партія має на меті сприяти виконанню тих програм, про які говорив Президент України Леонід Кучма у промові на сесії Верховної Ради 11-го жовтня. За словами В. Гриньова, нова партія сприятиме, щоб Україна прийшла до нормального, „демократично організованого, правного капіталістичного ладу".

В. Гриньов закликав директорів великих підприємств активно підтримати намічені Президентом Кучмою реформи. Це, на його думку, прискорить відродження промисловости, без чого неможливо вийти з кризи. На засіданні Ради директорів, яке також відбулося 28-го жовтня, обговорено проєкт указу Президента України про владу. За словами В. Гриньова, указ буде представлено на розгляд українського парляменту в середині листопада.

Вийшло нове видання про В. Липинського

Київ. — Тут заходами Східньо-Европейського Дослідного Інституту ім. В. Липинського у Філядельфії, новоствореного Інституту східньоевропейських досліджень Національної Академії Наук України, Інституту української археографії Національної Академії Наук України та Української Правничої Фундації вийшла друком книжка п. з. „В'ячеслав Липинський: історико-політологічна спадщина і сучасна Україна" за редакцією Ярослава Пеленського. До редакціійної колеґії, крім голови Я. Пеленського, ввійшли відповідальний редактор Наталія Яковенко, Павло Сохань, Геннадій Боряк, Христина Пеленська та Валерій Чемес.

Книжка вміщує матеріяли міжнародної наукової конференції, яка відбулася 2-6-го червня 1992 року у Києві, Луцьку і Кременці з нагоди 110 роковин від дня народження В. Липинського. Вона є частиною повного видання творчої спадщини В. Липинського, його архіву та студій про нього, досі видаваних Східньо-Европейським Дослідним Інститутом ім. В. Липинського у Філядельфії і являє собою перший том студій про вченого.

Книжка, яка нараховує 285 сторінок, складається зі семи розділів. Перший розділ під заголовком „Вступні есеї" вміщає статті таких вчених: Я. Пеленського (ЗСА) — „Спадщина В. Липинського і сучасна Україна", Лева Біласа (Асторія) — „В. Липин-

(Закінчення на стор.3)

Делеґація з України перебувала в Канаді

Оттава (М. Світуха). — Серед тепер вже чисельних канадських урядових ініціятив, спрямованих для надання практичної допомоги Україні на увагу заслуговує трирічна програма фінансової підтримки Інституту Публічної Адміністрації Місцевого Урядування в Києві, в якому вишколюються керівні виконавчі кадри державної адміністрації України. Фінансування цієї важливої для України програми допомоги здійснює Канадське бюро міжнародної освіти в Оттаві на основі дотації з бюджету федерального міністерства закордонних справ і міжнародної торгівлі.

В рамках цієї допомоги 16-го жовтня прибула до Оттави група керівників державної адміністрації України для того, щоб безпосередньо запізнатися із структурою і функціями федеральної і провінційної державної служби у Канаді. В складі української делеґації під проводом Валерія Павловича Пустовойтенка, міністра Кабінету Міністрів України, були: перший заступник голови Служби Державної Безпеки Леонід Деркач, радник Прем'єр Міністра України Віталій Сорока, перший заступник керівника Секретаріяту Верховної Ради України Леонід Шараєв, перший заступник Голови Фонду Державного Майна України Олександер Тарасенко, голова Одеської Обласної Ради Сергій Гринєвський, голова Обласної Ради Запоріжжя Вячеслав Похвальський та інші провідні керівники.

В програмі свого перебування в Канаді 16-го до 28-го жовтня українська делеґація відвідала майже всі ключові міністерства федерального уряду в Оттаві, щоб запізнатися з такими складними питаннями як процес визначування державних пріоритетів, метода формування державного бюджету і фіскальної політики, роля і відповідальність політиків і державної адміністрації в канадській системі, процеси приватизації в Канаді і в Україні, проблема використання робочих сил і подолання безробіття та багато інших.

(Закінчення на стор. 4)

ЗАБАВА СУМА І ПЛАСТУ

Пассейк, Н. Дж.—Організації СУМА і Пласт влаштовують спільну забаву, яка відбудеться у суботу, 12-го листопада, в Українській Централі, 240 Говп аве. в Пассейку, Н. Дж. Початок о год. 9-ій вечора. Гратиме оркестра „Бурлаки" з Торонто. Дохід призначено на Український Олімпійський Комітет. Столики можна замовляти, телефонуючи на число (201) 772-3344.

Д. Павличко інформує про формування демократичного бльоку

Джерзі Сиcті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Редакцію нашого щоденника відвідав в понеділок, 31-го жовтня, Дмитро Павличко з дружиною, щоб поінформувати про ціль свого чергового короткого перебування в ЗСА.

Як відомо, у днях 29-го і 30-го жовтня, в Піттсбурґу проходили піврічні наради Ради директорів, Контрольної комісії та представників відділів і співпрацюючих товариств Координаційного Комітету Допомоги Україні та саме на цих зборах Д. Павличко був як репрезентант демократичного бльоку партій в Україні. Від нього довідуємося, що 7-го жовтня в Києві п'ять партій демократичного напрямку створили спільний бльок на зразок ККДУ і як свого речника виделеґували до ЗСА Д. Павличка для обговорення спільних напрямних праці, а зокрема для допомоги у зорганізуванні демократичного загального українського щоденника.

Д. Павличко вияснив при тому, що таке видання може бути доброю базою для об'єднання і зусиль демократичних партій, а рівночасно виявляється дуже потрібним, щоб журналісти України набули досвіду у виданні такого щоденника дорогою виміни журналістичними силами.

Все це є ще в стадії проєктування, здійснення яких може прийти щойно після рішення Ради директорів ККДУ.

Від гостя в редакції довідуємося також, що до демократичного бльоку приступили: Михайло Горинь від Української Республіканської Партії, Віталій Журавський від Християнсько-Демократичної Партії України, Володимир Філенко від Партії Демокра-

(Закінчення на стор.3)

Д. Павличко з дружиною Богданою в редакції „Свободи".

У СВІТІ

НІМЕЦЬКІ ПРАВООХОРОННІ органи розстежують діяльність 51 серба, яких звинувачують у злочинах проти мирного населення в республіках колишньої Югославії, особливо у Боснії і Герцеґовині. Всі 51 проживають тепер у Німеччині. Згідно з міжнародними угодами, військові злочинці повинні стати перед спеціяльним міжнародним судом у Гаазі, заснованим у минулому році Організацією Об'єднаних Націй. Однак у Німеччині нема закону, який дозволяє владі передавати військових злочинців до іншої країни для суду над ними. Саме тепер німецькі законодавці розглядають перший проєкт такого закону.

У РИЗІ, латвійській столиці, цими днями проросійські елементи здійснили збройний напад на прокуратора Ольґерта Шабанскіса, який повинен був виступити на судовому процесі у справі колишнього лідера латвійських комуністів, запеклого ворога латвійської незалежности Альфреда Рубікса. Увечорі авто прокуратора зупинили троє бандитів, переодягнених в однострої поліціянтів, і ледве не забили його до смерти. У січні 1991 року два колишні секретарі ЦК Компартії Латвії, А.. Рубікс і Ояр Потрекс, організували антилатвійський збройний виступ з метою повернення Латвії в лоно московської імперії.

КОМЕНТУЮЧИ ВИСТУП колишнього знаменитого дисидента Алєксандра Солженіцина в Державній думі Росії, московська газета „Ізвєстія" пише, що „парляментаристи вислухали письменника з чемною увагою, не зігрітою нічим, крім пошани до самого автора і вистражданого ним права говорити все, що йому хочеться...Своєю промовою А. Солженіцин зруйнував простодушні ілюзії тих, хто дотепер ще сподівався піднести його до ранґи духовного батька нації. Жодне слово, жодна думка, що прозвучали з трибуни Державної думи, не будуть безумовно прийняті усіма російськими громадянами і не стануть плятформою для національної згоди". Газета „Совєтская Росія" висловлюється ще гостріше:„Алєксандр Солженіцин не знайшов у своєму виступі слів правди, він тільки повчав..."

РОСІЯ ПРИПИНИЛА достави на Кубу нафти, за яку Ґавана розраховувалася цукром-сирівцем. Причиною є те, що кубинцям не вистачило цукру для взаєморозрахунків. Новий урожай цукрової тростини Куба почне збирати тільки в січні 1995 року, тому Росія вирішила недоданий для Куби мільйон нафти продати на вільному рунку і має намір заробити для свого „дірявого" бюджету приблизно 120 міл. дол. Міністер зовнішніх економічних зв'язків Росії Олеґ Давидов запевнив , що в майбутньому Росія „відновить переговори з Кубою з приводу нафтово-цукрового обміну ".

ЯПОНСЬКІ ХЕМІКИ запропонували оригінальний спосіб боротьби з нікотиною у приміщеннях. Компанія „Асахі" в Токіо синтезувала полімерну тканину, яка „зв'язує" пахучі хемічні речовини, в тому числі й нікотину. Випробування засвідчили, що один грам такої тканини може забрати нікотину з тютюнового диму від декількох тисяч сигарет, при цьому тканина не втрачає своєї здатности, перейшовши очищення до п'яти разів. Новою тканиною вже зацікавилися виробники м'яких меблів, фіранок і килимів для підлоги. „Асахі" має намір продавати щороку до 1,000 тони свого „екологічного" виробу. У порівнянні зі звичайною тканиною, нова коштуватиме лише на один доляр за метр більше.

В АМЕРИЦІ

МИНУЛОГО ТИЖНЯ АМЕРИКАНСЬКЕ Агентство міжнародного розвитку спонзорувало в Києві українсько-американський форум з питань менаджменту програм охорони навколишнього середовища. Форум відбувся у Маріїнському Палаці 3-4-го листопада. Учасники розглянули національну програму України та раціонального використання ресурсів і розглянули пропоновану технічну допомогу ЗСА. Участь у згаданому форумі взяли, амбасадор ЗСА в Україні Вілліям Міллер, Юрій Щербак, недавно призначений на амбасадора України до ЗСА і міністер охорони навколишнього середовища України Юрій Костенко.

НЕ ЗДОБУВШИ БАЖАНИХ успіхів у торговельних переговорах з Японією впродовж минулих двох років, Уряд президента Билла Клінтона вирішив змінити свої приціли. З цього приводу вирішено зосередити увагу на торговельних можливостях ринків країн Латинської Америки та Азії поза Японією. Ці заходи будуть більш очевидними впродовж наступних тижнів, коли то президент Клінтон буде учасником двох торговельних конференцій, перша з азійськими лідерами в Джакарті, столиці Індонезії, а потім з провідниками Латинської Америки в Маямі.Одначе Мікі Кентор, представник торгівлі ЗСА,відразу підкреслив, що ці заходи „не виключають дальших переговорів з Японією, бо ми не можемо дозволити щоб друга з черги найбільша економіка світу практикувала недоторканість свого ринку".

МИНУЛОГО ТИЖНЯ СТАЛО ВІДОМО, що секретар Департаменту оборони ЗСА Вілліям Перрі немав успіху у переговорах з міністром оборони Савдійської Арабії, принцом Султаном. Ішлося про те, щоб Савдійська Арабія покрила частину 500 міл. дол. рахунку за недавні військові заходи ЗСА в околицях Перської затоки та про дозвіл на перетримуваннa американських танків і літаків на території Савдійської Арабії для заощадження часу та грошей в разі поновної загрози Іраку.Савдійський міністер сказав, що тепер готівки в них обмаль, а крім того закинув Америці надто високі рахунки за полагодження попереднього конфлікту з Іраком. Справа перетримування американських літаків і танків відпала, Пентаґон з тим проханням звернувся до Зєднаних Арабських Еміратів.

ПОЛІТИЧНІ КОМЕНТАТОРИ ТА аналітики виборів стверджують, що з наближенням дня виборів гістерія непевности охоплює не тільки працівників і добровольців окремих виборчих кампаній, але також, як ніколи поодиноких кандидатів. Зрівноважені та поважані скрізь політичні діячі, які кандидують знову, поводяться неначе некультурні дітлахи,видаючи неперевірені поголоски, неспроможні передати виборцям свої політичні переконання.

СПРАВА ЗНИКНЕННЯ ДВОХ хлопчиків, трирічного Майкла Сміта і його братчика 14 місячного Александра, яких за твердженнями їхньої матері Сузан, буцімто разом з автом захопив невідомий чорний мужчина,набрала цілком іншого звороту. Діло в тому, що минулого четверга,3-го листопада місцеві власті у Юніон, Південна Каролайна, найшли авто С.Сміт з тілами двох дітей та заарештували 23 річну С.Сміт, оскаржуючи її у вбивстві обидвох хлопчиків.Подробиці цього жахливого злочину рідної матері покищо невідомі, тому починають кружляти різні здогади що могло її штовхнути на таке нелюдське діло.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $55.00, на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00.
Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Сумнівна демократія на Гаїті

Президент Билл Клінтон напевне вважає, що мав великий успіх у закордонній політиці, коли за посередництвом колишнього президента Джиммі Картера переконав диктаторського генерала Рауля Седраса, що той не має найменшого шансу на успіх у збройному спротиві проти наймогутнішої потуги, якою є З'єднані Стейти, і краще по доброму зректися влади та зі своєю родиною і найближчими однодумцями переїхати під американською збройною охороною до Панами. Седрас не поїхав туди з порожніми руками, а дістав не оприлюднену докладно величезну понадмільйонову суму долярів, гроші американських платників податків, щоб міг жити вигідно і безжурно, нагороджений за своє жорстоке трирічне правління в Гаїті.

„Ню Йорк Таймс" з 28-го жовтня ц.р. пише, що жертвою трирічної диктатури Седраса стали 4,000 осіб — чоловіки, жінки і діти, винищувані прислужниками того сатрапа. На цьому місці вже згадувано, що коли 15-го жовтня цього року повернувся до столиці Гаїті Порт-о-Пренс обраний народом і прогнаний Седрасом президент Жан Арістід, хоронив його перед можливим атентатом мур американських вояків. На Гаїті висадилося понад 20,000 американських вояків, включно з елітарними частинами морських піхотинців. Скільки їх там є ще тепер і як довго там перебуватимуть — поки що не сказано. Промовчується теж ту „дрібничку", якими є кошти утримання тієї „мирної окупації".

З поверненням до влади Жана Арістіда мала автоматично повернутися до Гаїті демократія. Легше сказати, як виконати. На листопад цього року були призначені парляментарні вибори. Але негайно, як гриби по дощі, постали 17 політичних партій. Коли зважимо, що територія Гаїті менша за територію Галичини, а державні кордони України сягають від Сяну по Дін, то 28 українських політичних партій і організацій, зареєстрованих, з політичними амбіціями, то це ще мало. Парляментарні вибори в Гаїті відкладені до наступного року. Однією з найважливіших причин відкладення парляментарних виборів є проблема наведення ладу в країні настільки, щоби новообраний парлямент не мусів радити під охороною американського війська.

За твердженням „Ню Йорк Таймсу", життя у столиці Гаїті вже сяк-так нормалізоване: відкрита летунська комунікація між ЗСА і Гаїті та довіз харчів і всяких інших предметів першої потреби, нормалізується життя, що страшенно зубожіло під тиском трирічних економічних санкцій, проголошених Радою Безпеки Об'єднаних Націй, — санкцій, які ні трохи не шкодили диктаторському режимові, а вдаряли по сірому, ні в чому невинному населенню.

Очевидно, що це добре, що місце сатрапа Седраса зайняв демократ Арістід. Але, може, колись роз'ясниться загадка, чому американська закордонна політика за президентури Билла Клінтона обрала Гаїті за головний осередок своїх зусиль і залишила у спокої такі диктаторські режими, як Фіделя Кастра на Кубі чи Муаммара Каддафі у Лівії, з одночасним признанням статусу найбільшого упривілейовання суходільному Китаєві під режимом комуністичної диктатури з найбільшим у світі нехтуванням людських прав.

Уся увага американської закордонної політики була довгий час зосереджена на Гаїті тому, бо йшлося по лінії найменшого спротиву. Гаїті — найменша, мілітарно найслабша, економічно і культурно найбільш відстала країна, це був найменший риск мобілізувати проти Седраса американську збройну силу — наче висилати слона на бій проти миші. Вся американська „Операція Гаїті" годиться радше для розгляду талановитими письменниками, ніж політичними аналітиками. Успіх тієї операції, яка, зрештою, ще не закінчилася, великої слави Б. Клінтонові і державному секретареві Ворренові Кристоферові не принесе.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — Редакція.

Микола Руденко

ЖОВТНЕВІ СМУТКИ

I

Перегортаю свої нотатки за жовтень — і робиться тужно на серці: не бачу жодної події, котра могла б чимось порадувати. Хіба що добра погода — ясна, сонячна, тепла. Дерева схожі на патріярхів у золотих ризах, під ногами духмяні ковдри з барвистого листя — світ прекрасний, казковий, налаштований на велике свято. Ми з Раїсою щодня обходимо по периметру найстаріший в Україні Ботанічний сад — на щастя, він недалеко від нашого помешкання. І лише тут можна відпочити від гнітючих думок. А проте навіть добра погода повертає думку до вельми сумної реальности.

— Не для всіх вона добра, — каже Раїса, яка щойно повернулася з рідного села, з-під Вінниці. — Земля суха, аж дзвенить під ногами, як бруківка. Озимі так-таки й не посходили.

О так, це відомо сьогодні всім в Україні: мало де посходили озилмі — може, на чверті озимого клину, не більше. А це означає, що майбутній рік нам не обіцяє успіхів: справжній хліб у нас — озима пшениця. Доведеться пересівати на ярові: кукурудза, соняшник, горох тощо.

Через посуху мало також заготували кормів на зиму: лише половину того, що потрібно для нормальної зимівлі худоби. Якщо врахувати, що українська промисловість усе ще лишається збитковою, можна собі уявити: без істотної допомоги з боку світового співтовариства майбутній рік нам надзвичайно тяжко буде пережити. Ось чому сьогодні наші погляди приковані до Канади: там відбулася конференція „великої сімки", на яку винесено одне питання — допомога Україні. Президент Кучма просив позику в сумі 5.5 біл. дол. — і йому, здається, не збираються відмовляти.

Важко не поставити такого запитання: як це може бути, щоб уся промисловість виявилася збитковою? Адже ж такого немає в жодній із країн світу. Навіщо ж взагалі потрібна промисловість, яка тягне країну кудись у прірву? А враження справді таке, ніби ми вже опустилися на дно прірви — далі спускатися нікуди.

На це запитання я вже відповідав не раз, але доведеться коротко повторити. Московська імперська адміністрація по-своєму була мудра: іще в роки сталінських п'ятирічок вона запланувала для України таку промисловість, яка потрібна імперії й тільки їй, але ж не самостійній Україні. І це стосується не лише заводів-монстрів, котрі виробляли найстрашнішу в світі зброю, а й тих гігантів, що були налаштовані на мирну продукцію. Для прикладу назву два заводи. Луганський тепловозобудівний і Краматоський машинобудівний — так званий завод заводів. Луганський виробляв понад 1000 тепловозів на рік, а Україна здатна використати лише 80. Росія швиденько розбудувала свої відповідні заводи — і ось Луганський тепловозобудівний виявився велетенським тягарем на шиї України. А Москва зловтішно регочеться: ну як ся маєте, панове самостійники? Краматорський завод заводів виготовляв унікальні машини-гіганти: штампівні преси, що за своїм розміром не менші від Білого Дому — це вони методам штампування продукували корпуси космічних ракет. (Хрущов хвалився: у нас ракети сходять з конвейєра, мов сосиски). Або токарні варстати, на яких можна виточити вал турбіни товщиною 3-5 метрів.

Я назвав лише два приклади, а ця гіганто-маніякальна промисловість становила в Україні близько 80%. Ми пишалися: якою могутньою стала наша Україна! І чомусь не розуміли, що ця могутність підступна, оманна — вона тепер виявилася нашою карою, свинцевим тягарем на наших ногах. Та ще й на багато років.

Цього здебільшого не розуміють ні наші люди, ні закордонні журналісти. Наші люди жахаються: розікрали найбагатшу в світі країну! Які бездарні в нас керівники — до чого довели могутню індустрію!

(Продовження буде)

Олександер Серафин

І КИТАЄЦЬ МРІЄ ПРО АВТО

Три великі дітройтські автомобільні фірми опублікували свої рекордові прибутки за третій квартал цього року. За дев'ять місяців вони становлять 9.61 біл. дол. Додавши очікувані імпозантні висліди за останні три місяці, 1994 рік увійде в історію американської автомобільної промисловости як один з найкращих.

Виробники машин не можуть задовільнити попит дилерів, зокрема на легкі вантажні машини і деякі моделі авт. У Північній Америці продає автомобілі коло 22,850 ділерів, в яких працює понад 907,000 осіб.

Постає питання: яка прогноза на 1995 і наступні роки? Майбутнє залежатиме головно від двох факторів, над якими автомобільна промисловість не має контролі, — процентової ставки, яку встановлює федеральний уряд, і власників 40 мільйонів машин, які мають принаймні 12 років. На 1-го січня цього року в ужитку в ЗСА було 80 міл. авт, за даними Р.Л. Полк і Ко. Їхній середній вік був дев'ять років, найстарший від 1946 року. В 1993 році віддано на злам лише 8.4 міл. машин, найменше за останні 10 років.

Економісти трьох великих фірм і експерти поза автомобільною промисловістю прогнозують оптимістичний 1995 рік. Дженерал Моторс, Форд і Крайслер вважають, що ринок у Північній Америці в цьому році становитиме між 15.4 і 15.5 міл. штук і між 15.5 і 17.5 в наступному році.

Більшість аналітиків передбачає, що цей ріст триватиме до 1996 або 1997 року, а тоді автомобільний ринок почне падати і становитиме менш ніж 14 міл. штук в кінці цього століття, і тоді стане знову підніматися. „Замкнений попит" може бути задоволений до 1999 року. Економісти пом'якшують свої прогнози тим, що все залежатиме від фінансової політики уряду.

Західньоевропейський ринок на авта повільно відновлюється і становитиме коло 12 міл. штук цього року, між 13.5 і 14.0 міл. в 1996 році і доходитиме до 15 міл. в кінці цього століття. За даними німецької фірми Маркет Системс, виріб авт дійде до 14 міл. в 1996 році і піднесеться до 15 міл. штук перед 2000 роком. Інші джерала передбачають менш оптимістичний ріст. Фірма Морган Стенлі бачить західньоевропейський ринок авт в наступному році коло 12.7 міл. штук.

Після звільнення від комунізму, майже всі автомобільні підприємства Мадярщини, Польщі і Чеської Республіки стали філіялами великих західніх фірм. Протягом цього часу вони змодернізували свої заводи, підвищили якість та ефективність виробництва. Рецесія в Західній Европі, однак, знизила запотребування на східньоевропейські машини, а також вплинула від'ємно на дальші інвестиційні пляни в автомобільній промисловості Східньої Европи. Керівники автомобільних фірм Мадярщини, Польщі і Чеської Республіки не хочуть вірити, що їхнє виробництво є під впливом західніх ринків, на які вони не мають впливу, а також на преференцію західніх покупців, тобто на економічну засаду попиту і пропозиції.

На думку фахівців, у Східній Европі виробництво авт ростиме до кінця цього століття коло 8.6 відсотка річно, а пізніше на 0.7 відс. річно до 2010 року. Виробництво автобусів і вантажних машин впаде до 700,000 штук у 1995 році.

Комуністична партія Китаю намагається подвоїти виробництво авт до трьох мільйонів штук до кінця цього століття. Китайські і західні фахівці вважають, що масове впровадження авт в країні з 1.2 біл. населення спричинить проблеми вуличного руху і другу світову кризу пального. Крім того, світові автомобільні фірми стараються скористати з майбутнього великого ринку і закладають спільні підприємства з китайськими партнерами. Політикою китайського уряду є, щоб три великі спільні підприємства контролювали 70 відсотків ринку малих авт. Тобто, мати менше фабрик з масовою продукцією, затримуючи, однак, між ними конкуренцію. Нові китайські седани появляться в 1996 або 1997 році, використовуючи найновішу технологію Японії і Заходу. Тепер Китай має сім мільйонів авт, з чого 10 відс. є приватної власности. Економічний ріст країни значно підніс попит, якого не може задовільнити пропозиція місцевих виробів авт.

Не тільки Китай, але й інші країни Азії і Тихоокеанського реґіону, за передбаченнями „Файненшл Таймс", матумуть найшвидший ріст їхніх ринків: 8.44 міл. в 1997 році і 13.01 міл. штук в 2002 році.

Ринок Японії повільно відновлюється після трирічної рецесії і становитиме 4.9 міл. авт цього року і між 5.2 і 5.25 міл. штук в 1995 році. Ріст ринку продовжуватиметься, але не дійде до шістьох мільйонів до кінця цього століття — рівень, досягнений в 1990 році (С. Ґ. Варбурґ і Ко.).

Ринок Південної Америки досягне п'ятьох мільйонів річно. Найбільший ріст буде в Бразилії і Мехіко.

На майбутність автомобільного ринку може мати великий від'ємний вплив реґулювання федерального уряду стосовно переробки автомобілів на вторинну сировину. Ця справа набирає більшого значення з часом. 56 відсотків опитуваних постачальників складових частин автомобілів вважає, що це питання може бути такої вагомости в 2000 році як нині є економність, характеристика і безпека авта.

Анатолій Гороховський

Львівський лікар і епідемія холери

Про Михайла Ліпкіна я вперше довідався понад 20 років тому. В той час наша родина була стурбована станом здоров'я мого племінника, якого непокоїла астма. Хлопчик був на диво здібним, у свої три роки він досить вільно читав, добре писав, а знаннями в галузі математики просто всіх дивував. Про нього говорили, що росте вундеркінд і пророкували йому велике майбутнє.

А між тим, хвороба прогресувала, приступи ставали все більш загрозливими. За порадою лікарів хлопчика повезли до Солотвино, невеличкого міста на Закарпатті, де у соляній шахті, на великій глибині, була влаштована лікарня, в якій надавали допомогу астматикам. Однак позитивний ефект виявився короткотривалим.

Як допомогти хлопчині, як полегшити його страждання? Ці питання не давали нам спокою. І ось, як нерідко трапляється у житті, допоміг випадок. Одного разу їхав я з племінником у тролейбусі і раптом хлопчик зайшовся кашлем. Жінка, що сиділа поруч, порадила звернутися до львівського лікаря Михайла Ліпкіна, що працює у військовому шпиталі. Він обов'язково допоможе, сказала вона, як і допоміг моїй донечці.

Наступного дня я приїхав до шпиталю. Лікар, на якого вказала незнайома жінка, уважно оглянув хлопчика і призначив кільканадцять застриків з ліками власного приготування. Здоров'я хлопчика стало помітно поправлятися, з часом приступи припинилися. Пройшли роки. Мій племінник закінчив школу і поступив до медичного інституту, щоб самому лікувати дітей, хворих на астму.

На превеликий жаль, ампули, створені М. Ліпкіном, не вийшли за межі лікарської установи, в якій він працював, і тому тисячі і тисячі астматиків не зуміли скористати з його цілющих ліків. Винна в цьому система, що існувала в тій країні, яка не сприяла впровадженню здобутків науковців, і тому чимало цінних відкрить не були здійснені.

Недавно мені довелося побувати у рідному Львові. Зустрічаючись з колишніми колегами-журналістами, я просив їх, щоб вони познайомили мене з людьми, доля яких могла б зацікавити читачів „Свободи". Серед названих імен я почув прізвище вже знайомого мені лікаря Михайла Ліпкіна, сьогодні доктора медичних наук, вченого мікробіолога, наукові праці якого користуються повагою серед фахівців багатьох країн світу.

Цього разу предметом його наукових спостережень стала одна з найбільш небезпечних хвороб, а саме — холера. Під час її п'яти пандемій, що пронеслись над світом в різні історичні епохи, загинули сотні мільйонів людей. І хоча багато вчених вважали, що цю хворобу вдалося приборкати, однак львівський лікар притримувався іншої думки. Рік тому, виступаючи на сторінках обласної молодечої газети „Молода Галичина", він передбачив у скорому часі появу холери на території колишнього СССР. Ми є свідками того, що ця прогноза, на жаль, збувається. Зареєстровано значну кількість випадків захворювання холерою у Дагестані та в ряді інших республік колишньої совєтської імперії.

Одночасно засоби масової інформації повідомили, що щеплення проти холери, які вживалися у Дагестані, виявилися малоефективними і тому, на їх думку, вченим необхідно створити вакцину нового типу.

А між тим, нема потреби винаходити велосипед, якщо його вже винайшли. В даному випадку мова йде про нову вакцину, творцем якої є лікар Ліпкін. Цей факт добре відомий науковцям світу, більше того, новий препарат названо його ім'ям. Та не зважаючи на це, до цього часу для щеплення вживається вакцина, яку протягом багатьох десятиліть випускає саратовський завод „Мікроб". За твердженнями мікробіологів, її дія обмежується коротким часом. Не відрізняються високою якістю і вакцини закордонного виробництва, які здатні зберігати імунітет лише протягом шести місяців.

Впродовж багатьох років над створенням вакцини нового типу працював Михайло Ліпкін. І своєї мети він досягнув.

— Запропонована мною вакцина, — розповідає вчений, — докорінно відрізняється від усіх існуючих. Вона одержана не з холерного ембріона, а з розчиненого антигена, якого мікробіологам довгий час не вдавалося одержати, адже він тікав у живильне середовище. Розчинений антиген одержав у науковому світі назву „Вакцина Ліпкіна".

Всебічними перевірками встановлено, що через рік після щеплення нової вакцини, титр вібріоцидних антитіл у крові людини скорочується лише на один-два ступені.

Здавалось би, можна радіти з приводу значного успіху на фронті боротьби з важкою і підступною хворобою. Однак до людей ця вакцина не дійшла, тепер, як і раніше, продовжується випуск малоефективного препарату.

— Які ж врешті-решт перспективи виготовлення вакцини, створеної Михайлом Ліпкіном?

На це питання я намагався одержати відповідь під час перебування у Львові та, на жаль, нічого конкретного довідатися не вдалося. А ось що сказав з цього приводу сам автор винаходу:

— Виготовити нову вакцину можна було б в лябораторії Львівського окружного шпиталю, але я на це не маю права. Справа в тому, що працювати з ембріонами холери дозволяється лише там, де створені відповідні умови, затверджені міжнародною комісією. В колишньому Совєтському Союзі було шість протичумних інститутів, проте в Україні жодного не існувало. В даний час є можливість орга-

(Закінчення на стор. 3)

Костянтин Морозов

ДЕРЖАВОТВОРЧІ ЕЛЕМЕНТИ В УКРАЇНІ

(Виступ на бенкеті з нагоди 50-ліття ЗУАДК в суботу, 29-го жовтня 1994 року, у Філядельфії).

I

Пішов четвертий рік з того часу, як для когось несподівано, а для багатьох поколінь українських патріотів, в наслідок багатовікової визвольної боротьби, Україна проголосила свою незалежність. І як би там не ганьбили нашу державність, це все ж держава і та держава існує. Вона існує більш як три роки. Це вперше з часів гетьманської республіки, бо спроба відновити державу у 1917-21 роках була припинена силою ззовні вже на другому році.

На сучасному етапі державотворення в Україні також було і відбувається тепер багато відвертих спроб зруйнувати незалежність, „провчити самостійників", або створити умови для поглиблення руйнівних процесів в самій Україні. Ті умови зробили б можливим, як це вже було в нашій історії, силове втручання і „рятування" нас від самих себе. Отже загроза зовнішнього силового втручання існує й сьогодні, але як і у минулі часи, її здійснення багато в чому залежить від наших здібностей пошкодити самим собі. Саме через те, що історія повторюється мабуть, уже втретє, сьогодні, як ніколи раніше, потрібно чітко уявляти, хто або що заважає чи навіть загрожує унеможливити здійснення історичної місії українського народу — побудувати незалежну українську державу.

Суттєвою складовою цієї проблеми, на мій погляд, було і залишається тепер становище інших країн, їхня політика щодо України, їхня оцінка політики тих, хто ризикує зруйнувати мир і спокій заради досягнення власних інтересів. Маю на увазі бажання вивчити і зрозуміти в чому полягає українське становище з визначальних питань. Зрозумівши, відчути її справедливість і демократичність щодо власного народу, інших народів Европи і світу. А відчувши, зробити висновок: чи то демократія, що весь час загрожує здійсненню віковічного прагнення людей до волі, чи українське становище відповідає демократичним принципам і його треба підтримувати, щоб не втратити часу.

Як особисто причетний до формування у свій час і відстоювання тепер українського становища, що, на мій погляд, ґарантує нашу державність, маю певні переконання і арґументи з цих питань. Я не є сьогодні на державній службі, або членом якоїсь політичної партії. Те, що доводиться говорити — особисті думки, власні роздуми. Це не доповідь і не політична аналіза, це те, про що ми говоримо вдома, про що гадаємо.

Політична ситуація в Україні після виборів 1994 року, на мою думку, визначається поглибленням політичного розколу і у той же час наявністю державотворчих елементів, що за певних обставин здатні той розкол невтралізувати.

1. Політичний розкол в Україні. Початок руйнівних процесів.

Вважаю, що всім зрозуміло, яким чином після проголошення незалежности в Україні розпочалася протидія, почалися руйнівні процеси основ державности, яких ми мали більше, як інші колишні республіки Союзу. Тому спричинив політичний розкол. Він почав формуватися від першого дня суверенітету України, але став відкритим після припинення в державі у травні 1992 року розслідувань щодо причетности КПСС до злочинів проти народу, у тому числі і в серпні 1991 року. Саме тоді почали лунати антидержавницькі заклики у Верховній Раді, виявилися їхні прихильники в Уряді.

Це викликало відповідні оцінки і формування більш міцного становища національно-демократичних сил, які відразу по референдумі виступали за єдність всіх політичних партій і рухів в Україні. Політичне протистояння, сильне антидержавницьке становище у Верховній Раді, саботаж і протидії у ланках виконавчої влади — привели Україну до політичної кризи, кризи економічної і кредитно-фінансової систем.

Я переконаний, що ідеологічна основа цієї ситуації, механізми здійснення задумів її створення формувалися неприхильниками нашої державности поза Україною у тісній взаємодії з доморослими елементами. Виграваши у демократів змагання за виборця, вони створили умови для поглиблення політичного розколу в суспільстві. Сьогодні більшість так званих лівих сил в країні є організовані, їхні програми мають спільну політичну плятформу, а конкретні позиції з визначальних питань узгоджуються.

На жаль, такого не можна сказати про демократів. Демократична ідея, що наприкінці вісімдеятих років об'єднала людей в Україні і привела їх до незалежности, сьогодні є певною мірою дискредитована. Демократів звинувачують у розвалі держави, хоча всім відомо, що демократію до цього часу ще не було впроваджено у структури державної влади як таку, що визначала б їхнє становище з наданням їй статусу державної політики.

Проблема політичного розколу загострюється, його неґативні наслідки зростають значною мірою через те, що демократичні партії і рухи в Україні до цього часу не об'єднані в більш-менш єдину політичну демократичну силу. Демократи не мають узгодженої політичної плятформи і спільної програми побудови держави. Їхня патріотична боротьба все частіше стикається з організованим наступом партій „лівого" бльоку. Це особливо спостерігається у праці Верховної Ради.

Я не є прихильником думки, що розкол має незворотний характер і поглиблюватиметься аж доки Україна не впаде. Навпаки, бачу шляхи до єднання в Україні політичних сил, громадськости у їхній боротьбі з загальним для всіх лихом: сповзанням України до розвалу, до остаточної втрати нами прикмет державного народу.

(Продовження буде)

Львівський...

(Закінчення зі стор. 2)

нізувати виробництво нової вакцини в Саратові, на заводі „Мікроб", який має у своєму розпорядженні повний опис мого відкриття.

Не можна сказати, що засоби масової інформації Львівщини обійшли мовчанкою вакцину нового типу. Навпаки, майже всі газети виступили на підтримку відкриття Михайла Ліпкіна. Однак їх голос не був почутий в Києві і тому тепер за це доводиться розплачуватися дорогою ціною. Як твердять офіційні джерела, епідемія холери швидко розповсюджується і вже стала причиною смерти понад 60 осіб, а загальна кількість хворих досягла майже тисячі. Непрошена і до того дуже небезпечна гостя завітала до 15 міст України, включаючи Житомир, який знаходиться неподалік столиці.

Газета „Київські Новини" в числі з 30-го вересня не тільки била на сполох у зв'язку із складним епідемічним станом в Україні, але і намагалася одержати чітку відповідь на питання, чому хвороба застала зненацька медичні установи? Редакція помістила два інтерв'ю на цю тему. Одне з начальником головного інфекційного центру Міністерства Оборони України полковником Мироном Городецьким і друге — з головою комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я, материнства та дитинства Юрієм Спіженком.

В цих публікаціях, які, до речі, займають у часописі цілу сторінку, нічого не сказано про заходи, які передбачається вжити, а про антихолерні вакцини навіть згадки немає, ніби ніяких проблем не існує. Натомість даються рекомендації, з якими добре обізнані школярі молодших клясів, а саме: мийте руки перед вживанням їжі, не пийте сирої води. Ну, що ж, можливо і варто нагадати ці азбучні істини, вони, звичайно, не зашкодять, однак обмежуватися ними не можна.

Ситуація змушує Україну просити протихолерну вакцину у країнах Заходу, в тому числі і у З'єднаних Стейтів Америки.

Ось така сумна і в той же час повчальна історія.

МИНУЛОГО ЧЕТВЕРГА, 3-ГО листопада, відновлена космічна ракета „Атлантіс" з шістьма астронавтами на борті була запущена в космос на 11 денний науковий полет. Цим разом для докладнішого вивчення атмосфери земної кулі, зокрема впливу соняшної радіяції на взаємодію з хемікаліями, створеними людиною, та їх вплив на полосу озону, який охороняє земну кулю від прямих і шкідливих соняшних променів.

„Духовні джерела Поділля: творці історії краю"

Під такою назвою проходила міжнародна конференція в Кам'янці-Подільському від 9-го до 11-го вересня, яку проводили Національна комісія з питань повернення в Україну культурних цінностей при Кабінеті Міністрів України, Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського Академії Наук України, Хмельницьке обласне управління культури.

Тільки тепер доходимо до зрозуміння: історія і культура України чекають нових досліджень і узагальнень, нових відкрить і знахідок, надто багато замовчувалося і ще більше не дозволялося. У привітанні учасникам конференції від Уряду зазначалося: конференція додасть багато нового і корисного до вивчення історії й сучасности Подільського краю, який уславили своїми працями Герасим Смотрицький і Іван Огієнко, Григорій Костюк і Петро Бучинський, Іван Шилович і Анатолій Свидницький.

Частина учасників міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 100-річчю від дня народження Володимира Січинського в Кам'янець-Подільському.

У привітанні від Уряду сказано „З Поділлям пов'язана творча біографія Юхима Січинського, видатного історика, археолога, організатора просвітнього руху, першого директора Історико-Археологічного Музею в Кам'янці-Подільському, а також його сина Володимира Січинського, 100-річчя від дня народження якого ви відзначаєте сьогодні у Кам'янці-Подільському, на його батьківщині. Архітект, графік, мистецтвознавець, Володимир Січинський здобув визнання в усьому світі".

Справді так: багато подолян здобули визнання не лише на своїй батьківщині, а й далеко поза її межами. І зібралися вчені, краєзнавці, історики, археологи, просвітяни, щоб поговорити про славетних синів України, імена яких замовчувалося протягом десятиріч, а з-поміж них імена батька і сина Січинських. Ними пишається Поділля, ними пишається вся Україна. І якою радістю для учасників конференції було те, що на конференцію приїхав з ЗСА син Володимира архітект Ярослав Січинський. І як шкодували ми усі, що поруч з ним не було Оксани Шандор-Січинської з Едісону: через хворобу чоловіка не змогла приїхати на землю своїх прадідів. Сльози на очах не раз заблискували у Ярослава Січинського. Він був схвильований і зворушений: на могилі діда Юхима Січинського поставили надгробний пам'ятник, створений руками талановитого мистця Бориса Негоди. Сльози були на очах онука також у селі Мазники, звідки походить коріння Січинських. Усе село прийшло вітати дорогого гостя, і наймолодші школярі з букетами і віршиками говорили слова великої любови і шани до славетного роду. І хоча у цьому селі (Дережнянський район, Хмельницька область) ще немає музею, але і учасники конференції, і члени Національної комісії, і місцева влада дали обіцянку: буде в Мазниках етнографічний музей і в ньому меморіяльний куточок посвяти Січинським.

Якою радістю для всіх учасників стала передача Національною комісією архівів, документів і книг, що мають відношення до батька і сина Січинських для Подільського краю. Зворушена приймала їх директор обласної наукової бібліотеки Станіслава Карван: „Цей фонд ми засновуємо для того, щоб наші подоляни мали більше уявлення про культуру українців, які живуть поза межами своєї батьківщини".

Великою приємністю було те, що частину архіву, велику кількість книжок для подолян привіз зі Словаччини відомий вчений, знаний пропаґандист української культури Микола Мушинка: „Усе це для добра нашого народу".

Конференція у Свиднику (Пряшівщина) мала успіх. Вона була добре підготовлена. Частину матеріялів конференції видруковано окремим томом. Другий том буде присвячено висвітленню проблеми „Сім'я Січинських і Поділля".

Відкрив конференцію в Кам'янці-Подільському доповіддю „Українська культура, держава, політика" голова Національної комісії з питань повернення в Україну культурних цінностей Олександер Федорук. Основне мотто його доповіді: культурна політика України в світлі процесів ствердження її европеїзації має динаміку; лінія наростання її різних виявів спричиняє маштаби просторовости і буття різних ланок та розгалужень культури. Факт історичної декляреції про незалежність України вкладається в площину політичної злагоди, миру, братства, які сьогодні Україна демонструє перед світом і які українська культура втілює у своїх гуманістичних виявах та пропозиціях.

Глибокими, змістовними були доповіді відомих вчених М. Мушинки „Життєвий і науковий подвиг Володимира Січинського", Д. Степовика „Січинський — дослідник української гравюри", М. Сополиги „В. Січинський — дослідник народного будівництва лемків", в яких на основі багатьох фактів, зіставлень принципово і по-сучасному було висвітлено ряд проблем, що мають розуміння й значення процесів розвитку української культури, вдумливо і об'єктивно розглядалися погляди про характер української духовости.

Важливо, що два роки тому до Всесвітнього форуму українців у Києві було перевидано книгу Володимира Січинського „Чужинці про Україну", в якій учений зібрав свідчення людей неупереджених — чужих мандрівників, купців, політичних діячів, які у різний час відвідували Україну. Їх висновки можна звести до короткої тези: український народ з сивої давнини мав свою державність і високу культуру. Як важливе для кожного громадянина нашої держави таке розуміння сьогодні. Треба усім нам повернутися лицем до розуміння неповторности нашої історії та культури. Ця проблема стала темою доповіді Наталї Шумади.

Важливими були спостереження місцевих краєзнавців і вчених. М. Мошак у доповіді „Ю. Січинський — діяч українського національного руху на Поділлі" показав, що життя відомого подільського вченого припало на час, коли російська імперія доживала останні роки, а народи, що були в ній, вступили на шлях визвольних змагань, прагнули здобути власну державність. Немало потрудилися над нею українські дослідники, а серед них Ю. Січинський.

Відомий подільський історик І. Винокур розповів, що Ю. Січинський залишив по собі велику наукову наукову спадщину (подад 180 публікованих праць).

Різні аспекти життя й творчости В. Січинського розглядали вчені зі Львова, Полтави, Чернівців, Івано-Франківського. З цікавими доповідями виступили Р. Яців, Я. Тарас, В. Данилейко, В. Ханко, Олеся Держко, Тетяна Файник, Ярослава Павличко.

Усі присутні з приємністю сприйняли факт піготови ґрунтовної бібліографії творів В. Січинського, який здійснює знаний бібліограф зі Львова Степан Костюк. З часу, коли в Торонто вийшла відома книга Івана Кейвана „Володимир Січинський", минуло 37 років. Назріла потреба у підготові нового видання. Над цим працюють у Львові і про це докладно розповів С. Костюк.

На конференції було прийнято спеціяльне рішення про потребу підготови однотомного зібрання творів В. Січинського, яке виникло на тій підставі, що кращі українські сили об'єднаються для здійснення такого видання. Потрібна конче справа, на таку книгу чекають у багатьох інститутах студенти і аспіранти.

На конференції працювали успішно секції „Дослідники-краєзнавці Поділля", „Історичні постаті Поділля", „Діячі культури та освіти Поділля".

Міжнародний форум у Кам'янці-Подільському вийшов за межі буденної наукової події, він причинився до розуміння кожним з присутніх у залі, до усвідомлення громадянами, а також усіма подолянами тієї великої ролі, яку подільська земля відіграла у розвитку і будівництві української держави. Культурні вартості, які були вручені подолянам під час свята (велика заслуга в цьому Ярослава Січинського і Окасани Шандор-Січинської) поширили наші уявлення про моральні вартісники, які сукупно інтеґрують сьогодні поняття української культури.

Конференція показала, що кожне покоління українців виборювало щаблі нашої духовости, виборювало нашу суверенність і свободу, тяжкою працею вписувало на сторінках нашої історії свої славетні імена.

Олександер Федорук

Вийшло...

(Закінчення зі стор. 1)

ський — історик", Мирослава Поповича (Київ) — „В. Липинський і український консерватизм", Павла Соханя і Ігоря Гирича (Київ) — „В. Липинський і М. Грушевський у дореволюційні часи", Ярослава Дашкевича (Львів) — „Хам чи Яфет: В. Липинський і українська революція", Ганни Дильонгової і Міросдава Філіповіча (Польща) — „. Липинський — співзасновник і редактор „Пшеґльонду крайового' (1909-1910)", Романа Залуцького (ЗСА) — „В. Липинський і його відношення до українства", та Євгена Сверстюка (Київ) — „Залізні стовпи В. Липинського".

Чергові тематичні розділи включають статті переважно молодих істориків різних місцевостей України. Наприклад, розділ про „Історичні і філософські думки В. Липинського" вміщає статті Юрія Вільчинського (Львів), Наталії Яковенко (Київ), Володимира Потульницького (Львів) та Тараса Андрусяка (Львів), розділ про „Б. Липинського в українській суспільно-політичній думці і сучасні проблеми України" — Ярослава Грицака (Львів), Ігоря Сікори (Київ), Анатолія Михненка (Донецьк) та Олександра Лупанова (Київ), розділ про „Громадсько-культурну і політичну діяльність В. Липинського" — Ігоря Гирича (Київ), Галини Сварник (Львів), Василя Ульновського (Київ), Федора Турченка та Наталі Заліської (Запоріжжя), Анатолія Буравченкова та Тараса Заруди (Київ), Ігоря Верби (Київ), та Дмитра Веденеєва (Київ), розділ про „В. Липинського — історика української козаччини та історіографа-державника" — Володимира Собчака (Кременець), Наталі Старченко (Київ), Валерія Цибульського (Рівне), Сергія Трубчанінова (Кам'янець Подільський) та Ярослава Федорука (Львів), та, врешті, розділ „Спогади про В. Липинського. Вшанування його пам'яті" — племінника Яна Ліпінського (Польща), наймолодшої дочки останнього гетьмана України Олени Отт-Скоропадської (Швайцарія) та землячки Наталі Гатальської (Луцьк).

В останньому розділі „Додатки" надруковані недавно віднайдений повний текст трактату В. Липинського „Нарис програми української демократичної хліборобської партії" (1917) та цього ж автора рідкісний трактат „Універсалізм у хліборобській ідеології" (1926). Обидва вищеназвані трактати, які існують лише у кількох примірниках і є практично недоступні дослідникам історії України XX століття, являють собою надзвичайно важливі документи української політичної думки.

Публікація книжки „В'чеслав Липинський: історико-політологічна спадщина і сучасна Україна" засвідчує про повернення історико-політологічної спадщини В. Липинського українській науці в Україні та про відновлення державницької школи в Україні. Надруковані у ній матеріяли є серйозним внеском до історії України XX століття.

Книжку, у твердій обкладинці в ціні 25 дол., можна замовляти у: The W. K. Lypynsky East European Research Institute, 469 Flamingo St., Philadelphia Pa. 19128.

Д. Павличко ...

(Закінчення зі стор. 1)

тичного Відродження України, Володимир Яворівський від Демократичної Партії України, В'ячеслав Чорновіл, голова Народного Руху України, а Д. Павличко був речником цих партій, як голова Демократичного Об'єднання України.

Після такого об'єднання сил як черговий крок прийшло бажання мати один всеукраїнський пресовий орган — щоденник. Таке бажання від імені усіх висловив Д. Павличко в часі нарад у Піттсбурґу.

Гість затримався ще декілька днів у Ню Йорку, щоб провести розмови з представниками різних наших організацій, але скоро повертається у Київ, де його кличуть численні обов'язки.

Відвідини у ЗСА попередила поїздка по українських осередках Канади, де він перебував з дружиною для виголошення ряду інформативних доповідей про стан України напередодні перших офіційних відвідин Канади Президента України Леоніда Кучми. Поїздка і доповіді відбулися на запрошення канадського Товариства Розбудови України, головою якого є тепер Віктор Педенко.

Київ вітав проф. А. Гнатишина

Замріяний красень Київ знову вбрався у розкішні осінні шати. Саме цієї казкової благодатної пори завітав до української столиці проф. Андрій Гнатишин, відомий дириґент та композитор. Завітав із надзвичайно приємної нагоди. Адже тут 19-го жовтня ц.р. вперше відбувся його авторський вечір в одній з найкращих концертових заль — Будинку органної і камерної музики.

Чотири роки тому А. Гнатишина радо приймав Львів. І ось, нарешті, музична громадськість Києва щиро вітала композитора, віддаючи належну повагу і шану за його працю.

Вступне слово про творчу діяльність віденського гостя виголосила секретарка Спілки Композиторів України (СКУ) Леся Дичко, яка повідомила також про рішення обрати проф. Гнатишина почесним членом СКУ. З теплими словами привітання звернувся до почесного гостя відомий політичний діяч, лавреат багатьох премій, поет Іван Драч. Концертову програму складали обробки українських народних пісень та релігійні твори для хору, а також оригінальні композиції. Прозвучали вони у майстерному виконанні Ансамблю клясичної музики ім. Б. Лятошинського під мистецьким проводом Віктора Іконника, лавреата державної премії ім. Т. Шевченка. Справжньою окрасою концерту стали камерно-вокальні твори на слова О.Олеся, Г. Чупринки. Слухачі не могли не відчути особливого піднесення, правдивої творчої атмосфери, котра панувала в залі, і тому обдарувала автора та виконавців тривалими оплесками і осінніми квітами. Припала до серця українська пісня у такому виконанні і тонкому цінителю музики амбасадорові Австрійської Республіки в Україні д-рові Ґеорґові Вайсові, що вже не вперше відвідує концерти цього талановитого колективу.

Другого дня проф. А. Гнатишин завітав до привітної господи Миколи Лисенка — меморіяльного музею клясика української музики, що розташувався у мальовничому куточку старого Києва. У славетній блакитній вітальні, котра пам'ятає І. Франка, М.Коцюбинського, Л. Українку, М. Славинського, Л. Старицьку-Черняхівську, О. Лотоцького, О. Кошиця, К. Стеценка, І. Стешенка, М. Заньковецьку, М. Садовського, М. Рильського та багатьох-багатьох інших, звучав Лисенків „Блютнер" у виконанні Ірини Щукіної, ніби промовляючи до нас свої потаємні думки. А голос бандури знову і знову чарував присутніх своєю вишуканою красою. Хвилини мистецької насолоди подарувало тріо бандуристок (Л. Гоцкало, Т. Маломуж, С. Мирвода) оркестри народних інструментів телерадіокомпанії України, пристосувавши пісні віденського композитора для бандури. І ніби не було того тяжкого лантуха років. І пригадалися ті радісні часи, коли молодий Андрій Гнатишин навчався у Вищому музичноми інституті ім. М. Лисенка у Львові, а також численні концерти та святочні академії, де звучали твори українського клясика, доповіді про нього, підготовлені проф. Гнатишином, невтомним трударем на культурницькій ниві.

Символічною закономірною випадковістю стала зустріч з проф. Л. Вітошинським, котрий на кілька хвилин завітав до музею. Дійсно, всі дороги ведуть до Миколи Лисенка. Радо приймали віденського композитора і в Центральній науковій бібліотеці ім. Вернадського Академії Наук України, де в музичному відділі створюється спеціяльний фонд Андрія Гнатишина з подарованих нот, касеток, платівок та архівних матеріялів.

Ірина Щербанюк,
Київ.

УСК Ню Йорк — „Айнтрахт" С.К. — 3:1

Після короткої перерви. І-ша футбольна дружина УСК-у, відновила свої виступи за чемпіонат ІІ-ої дивізії Космополітальної Ліги в Ню Йорку. В неділю, 16-го жовтня, ц.р. УСК приймав у себе німецький клюб „Айнтрахт" і як показує вислід, не виявив „гостинности", перемагаючи вислідом 3:1.

Вже в 9-ій хвилині новий напасник УСК-у Дуроку, здобув ведення — 1:0. В 20-ій хвилині німці вирівняли — 1:1 і цей ґоль, як пізніше показалося, залишився для них почесним. В 25-ій хвилині Александер, з гарної подачі Верещака, підніс вислід до 2:1і п'ять хвилин перед перервою Плісак встановив вислід зустрічі 3:1. Після перерви суперники доклали багато сил і завзятости для здобуття ґолів, одначе оборонці і воротар УКС-у зуміли ліквідувати усі небезпеки.

Після тієї перемоги наша дружина займає, покищо, місце в першій трійці і має можливості боротися за чолову позицію в своїй дивізії.

Склад УСК-у: Ґідо, Сабальякас, Александер, Плісак, Ґреб, Смарт, Макі, Дурако, Верещак, Доналд, Кліф, Дін, Дива, С. Коваленко. Провідник і тренер Степан Коваленко.

С.К.

Вістки УСЦАК
Подяка Федерації Бейзболу України

Президентові УСЦАК М. Стебельському.

Вельмишановний Пане Президент!

Федерація бейзболу і софтболу України висловлює Вам, та в Вашій особі Українській Спортовій Централі Америки і Канади, щиру подяку за фінансову підтримку Українського бейзболу. Ми зробили все можливе, щоб виправдати Ваші надії. Перемога національної збірної команди України на чемпіонаті Европи 1994 року (Група „Б") стала можливою завдяки Вашій підтримці та фінансовій допомозі. Дякуємо вам від щирого серця і сподіємось на подальшу співпрацю.

Дмитро Чавс —
президент Федерації

Віталій Лизогубенко —
виконавчий директор.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Управі УСЦАК на руки голови М. Стебельського

Дуже дякую за плякет і побажання. Радію, що спортова естафета, перенесена моїм поколінням з рідного краю на тутешній ґрунт, знайшла у Вас гідних послідовників. Я певен, що УСЦАК й надалі залишиться горнилом, де гартуються українські спортовці і також буде тим культурним осередком, що плекатиме й підтримуватиме державотворчі процеси у новій незалежній Україні. Прошу прийняти вислови моєї глибокої пошани разом з побажанням найкращих успіхів у Вашій жертвенній праці.

Д-р Едвард Жарський

УСЦАК — Фонд Відродження Спорту в Україні

(Збірка від 20-го травня до 10-го жовтня 1994 року)

По 1,000 дол.: Параскевія Витвицька, УККА, стейтова Координаційна Рада Стейту Ню Джерзі;
200 дол.: Володимир Диґдало; **по 100 дол.:** Зенон Масловський, Роман Марусин, Іван Жиґа (пам'яті Марії Демчищак - Чапран), Ярослав Березовський, д-р Орест Попович, Василь Леканка, д-р Яків Писарів, Софія Колодій, Стефан Ґлют, д-р Роман Слиж (в пам. сина д-ра Андрія), Н. Плаксій, А. Шалаута; **55 дол.:** Джей Л. Кеді; **по 50 дол.:** Любомир Лямпіка, З. Домбгевський, П. Сеницький, А. Скоп; **35 дол.:** Володимир Ґрицин; **по 25 дол.:** Стефанія Лукомська, Володимир Ґрицин, С. Заполенко, Б. Лисяк, М. Огаренко, Я. Тимків; **20 дол.:** д-р Юліян Павлишин; **по 10 дол.:** Зиновій Квіт, Володимир Фульмас, Євген Храменко.

Управа УСЦАК і заряд Фонду висловлюють щиру подяку шановним жертводавцям й закликають інших щиро жертвувати на „Фонд Відродження Спорту в Україні". Чеки просимо виписувати на: USCAK — Fund for Rebirth of Sports in Ukraine. 680 Sanford Avenue Newark, N.J. 07106

Ще про загальні збори УСЦАК

Для доповнення допису про відбуті Ювілейні загальні збори УСЦАК, що відбулися 8-го жовтня 1994 року в дописі в „Спортових Вістях" („Свобода" 19-го жовтня ц. р.) пропущено ще такі факти:

В розділі „Про успішні турніри і першенства УСЦАК" пропущено звітодавця д-ра Ореста Поповича, ланкового шахів УСЦАК, який представив діловий звіт про останні три першенства і особливо успішний в біжучому, 1994 році, що відбувся в рамках ювілейних спортових імпрез УСВТ „Ч. Січ" з участю 18 шахістів.

Крім звіту Контрольної комісії і внеску для уділення уступаючій Управі абсолюторії з признанням, голова Ярослав Петрик рівночасно подав внесок для ухвали відзначення членів Управи УСЦАК: М. Стебельського і О. Напору, за їх жертвенну працю для добра УСЦАК і відродження спорту в Україні.

Після короткої дискусії над цим внеском і завваги одного з названих кандидатів, О. Твардовського, щоб не обмежувати цього списка, а радше його поширити, збори без голосування, але з прихильністю прийняли цей внесок.

Прихильно і теж без голосування збори прийняли до відома пропозицію О. Твардовського в справі турнірів УСЦАК у футболі. Вже довгі роки такі турніри не відбуваються з огляду на сучасний стан в дружинах копаного м'яча в яких виступають численні змагуни неукраїнського походження. Тому що ці дружини все таки репрезентують наші спортові клюби і т-ва і цим самим українців в американській і канадській федераціях футболу, це доконаний факт, пропонується відновити першенства УСЦАК в цьому виді спорту в різних вікових групах в таких складах, в яких офіційно виступають наші окремі дружини за чемпіонати в американських і канадських лігах. В таких випадках зобов'язуватимуть усі правила цих ліг, включно із контролею виказок змагунів дружин-учасниць турнірів. Управа УСЦАК повинна вирішити, чи ці першенства уважатимуться офіційними, чи проходитимуть тільки під протекторатом УСЦАК.

(от)

Делеґація ...

(Закінчення зі стор. 1)

З Оттави делеґація виїхала 21-го жовтня у Торонто і Гамилтон, щоб запізнатися з методикою здійснення проєктів економічного відновлення і розвитку на рівні міських метрополій і відвідати цікаві туристичні об'єкта в цій частині Онтаріо. Після зустрічей з провінційним урядом Онтаріо, члени делеґації взяли активну участь у вівторок 25-го жовтня в Торонто в програмі ділової конференції „Бизнес з Україною", яку спонзорувала Канадсько-українська торговельно-промислова палата у співпраці з федеральним урядом, Канадським бюром міжнародної освіти і Канадською асоціяцією експортерів.

Останні три дні перебування української делеґації у Канаді були присвячені вивченню методики охорони здоров'я і програм суспільного забезпечення на федеральному і провінційному рівнях, а також досвіду Канади у сфері збереження культурної і національної ідентичности. Деякі члени цієї делеґації мали також додаткові функції в програмі офіційної візити Президента Леоніда Кучми в Канаді. Делеґація від'їхала в Україну 28 жовтня.

✻ ПРАЦЯ ✻